

Intrastat-sovelluksen käyttöönotto toiminnanohjausjärjestelmään

Mervi Mäntylä

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2019

Liiketalous
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Taloushallinto

MÄNTYLÄ, MERVI:

Intrastat-sovelluksen käyttöönotto toiminnanohjausjärjestelmään

Opinnäytetyö 27 sivua

Syyskuu 2019

Opinnäytetyön tavoitteena oli automatisoida toimeksiantajan Intrastat-tilaston kokoamisprosessi. Tilaston kokoaminen oli koettu työlääksi ja aikaa vieväksi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli käyttöönottaa toimeksiantajan toiminnanohjausjärjestelmässä Intrastat-sovellus, joka kokoaisi tilaston automaattisesti kirjanpidon tapahtumista. Työn vaiheina oli päivittää tuoterekisteri, suorittaa sovelluksen käyttöönottoimenpiteet ja laatia ohjeet sovelluksen käyttöön.

Työn tuloksena uusi Intrastat-sovellus otettiin käyttöön, ja sille luotiin käyttöohjeet. Sovellus kokoaa automaattisesti tilaston, joka aiemmin tehtiin käsin. Lisäksi yrityksen tuoterekisteriin täydennettiin Intrastat-tilaston vaatimat tuontitiedot.

Sovelluksen käyttö vähentää Intrastat-tilastointiin liittyvää tiedonkeruutyötä. Automatisoinnilla voidaan helpottaa suuresti ihmisen tekemää työtä, ja tehostaa ajankäyttöä. Jatkotutkimuksena sovelluksen toimivuutta tulee seurata ja kehittää edelleen. Seuraava askel olisi ottaa käyttöön Tullin tarjoama suora sanoma-asiointi, jolla myös tilaston siirto toiminnanohjausjärjestelmästä Tullille voidaan automatisoida.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Administration

MÄNTYLÄ, MERVI:
Introduction of Intrastat-Application
in ERP system

Bachelor's thesis 27 pages
September 2019

The goal of the thesis was to automate client's process of Intrastat reporting. Formerly the making of the report was laborious and time consuming. The purpose of the thesis was to implement Intrastat application in client's ERP system, that would automatically collect the report data from accounting information. The stages of the work included updating the product register, carrying out the steps of the application implementation and creating instructions for the application.

As a result, the new Intrastat application was implemented and instructions were made for the use. The application automatically collects the report data which was formerly made manually. Also, the client's product register was completed with import information required for Intrastat reporting.

The use of the application reduces the work of collecting information for Intrastat report. By automation one can greatly ease the human workload and increase time efficiency. The functionality of the application should be studied and developed further on. The next step would be to implement direct message exchange which Tulli (Finnish customs) provides, by which also the transfer of the report data from ERP system to Tulli can be automated.

Key words: application implementation, process development, Intrastat, enterprise resource planning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJAN INTRASTAT-TILASTOINNIN ALKUTILANNE	7
	2.1 Oston käsittely.....	7
	2.2 Raporttiaineiston kokoaminen	8
3	VIITEKEHYS.....	9
	3.1 Toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen	9
	3.2 Prosessin kehittäminen	10
	3.3 Projektityö opinnäytetyönä	11
4	SISÄKAUPAN TILASTOINTIJÄRJESTELMÄ.....	12
	4.1 INTRASTAT	12
	4.2 Ilmoituksen sisältö.....	13
5	TYÖPROSESSIN VAIHEET	17
	5.1 Tuoterekisterin päivittäminen	17
	5.2 Intrastat-sovelluksen asetusten määrittäminen	18
	5.3 Sovelluksen käyttöönotto	18
	5.4 Ohjeet Intrastat-sovelluksen käyttöön	20
6	POHDINTA	24
	LÄHTEET.....	26

ERITYISSANASTO

Intrastat	sisäkaupan tilastointiin luotu järjestelmä
Eurostat	Euroopan Unionin jäsenvaltioiden tietoja tilastoiva toimisto
sisäkauppa	Euroopan Unionin alueella liikkuvien tavaroiden ja palveluiden osto ja myynti
ulkokauppa	Euroopan Unionin alueen ulkopuolelle ja ulkopuolelta liikkuva tavaroiden ja palveluiden osto ja myynti
toiminnanohjausjärjestelmä	yrityksen tietojärjestelmä, jolla hallitaan yrityksen eri toimintoja, kuten kirjanpitoa ja varastonhallintaa

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantaja on työstökoneita ja niihin liittyviä huoltopalveluita tarjoava kansainvälinen yritys. Henkilöstöä yrityksellä on noin 80 ihmistä. Toimeksiantajan tarve opinnäytetyölle ilmeni taloushallinnon osastolla, jossa kuukausittain tehtävä Intrastat-raportti koettiin ongelmalliseksi.

Raportin kokoaminen oli ollut aikaa vievä prosessi. Se vaati hidasta käsin tehtävää selvitystyötä, kun tuotteisiin liittyvät tuontitiedot olivat puutteellisia ja niitä jouduttiin kyselemään eri työntekijöiltä ja toimittajilta erikseen. Projektin tavoitteena oli kehittää tätä prosessia, ja erityisesti automatisoida se. Yritys oli jo päättänyt, että työtä helpotetaan ottamalla käyttöön toiminnanohjausjärjestelmään sisäänrakennettu Intrastat-sovellus.

Toimeksiantajan toiminnanohjausjärjestelmässä hallinnoidaan yrityksen kirjanpitoa ja raportointia, osto- ja myyntireskontria, tuoterekisteriä ja varastohallintaa sekä myynti- ja ostotilausprosesseja. Järjestelmä sisältää kattavasti tietoa yrityksen eri toiminnoista, ja tieto välittyy sovellukselta toiselle. Tätä ominaisuutta hyödyntää myös Intrastat-sovellus. Se kerää ostoreskontrassa käsitellyiltä sisäkaupan laskuilta tuoterivit yhteen tilastoon ja täydentää niille tuoterekisteriin tai laskun tuoteriveille tallennetut tuontitiedot.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli ottaa Intrastat-sovellus käyttöön. Osana käyttöönottoa tuli huolehtia tuoterekisterin ja tuontitietojen saattamisesta ajan tasalle sekä tehdä käyttöohjeet Intrastat-ilmoituksen tekijälle, ostajille ja ostolaskujen käsittelijöille. Toimeksiantaja on velvollinen raportoimaan Tullille sekä viennistä että tuonnista, mutta koska vientiä on vain vähän, työssä keskityttiin pääasiassa tuonnin tilastoinnin kehittämiseen.

Vaikka tavoite oli ennalta selvillä, työvaiheet eivät olleet. Prosessin vaatimista vaiheista tuli ottaa selvää sekä toimeksiantajan, että toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajan edustajien avulla. Intrastat-sovelluksen käyttöönotto vaikutti olevan uutta myös toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajalle, joten työ eteni niin sanotusti tunnustelemalla.

2 TOIMEKSIANTAJAN INTRASTAT-TILASTOINNIN ALKUTILANNE

Ennen projektia Intrastat-tilaston kokoaminen oli toimeksiantajalle työläs prosessi. Tilaston kokosi ostolaskujen käsittelijä, sitä mukaa, kun sisäkaupan laskuja tuli järjestelmään. Tiedot olivat hajallaan eri lähteissä. Kuun lopussa käsittelijä tulosti järjestelmästä listan kaikista sisäkaupan laskuista ja tarkisti, että kunkin laskun sisältö oli tilastossa. Koska koontilistalla näkyy vain laskuttaja ja laskun loppusumma, kukin lasku oli etsittävä järjestelmästä ja katsottava uudelleen läpi.

2.1 Oston käsittely

Ostoprosessi käynnistyy tarpeen ilmenemisestä. Yleensä asiakkaalla huoltoa tai korjausta tekemässä ollut työntekijä ilmoittaa varaosamyyjille tarvittavan varaosan. Myyjä luo järjestelmään myyntitilauksen, ja etsii sitten varaosalle toimittajan. Sen jälkeen varaosamyyjä luo ostotilauksen, jonka hän välittää toimittajalle. Toimittaja vahvistaa tilauksen ja lähettää varaosan. Kun varaosa saapuu, myyjä merkitsee sen ostotilaukselle saapuneeksi. Varaosat toimitetaan yleensä suoraan asiakkaalle. Toimittaja lähettää varaosasta laskun, jonka jälkeen ostotilaus merkitään valmiiksi.

Saapuneen laskun käsittelee ostolaskujen käsittelijä. Hän tarkistaa ensin laskun toimittajan ja oikeellisuuden, ja kohdistaa sen sitten järjestelmään luotuun ostotilaukseen. Sen jälkeen lasku menee varaosamyyjälle eli tilauksen tekijälle tarkistettavaksi. Kun varaosamyyjä on hyväksynyt laskun, ostolaskujen käsittelijä siirtää laskun kirjanpitoon ja edelleen maksujonoon. Maksun jälkeen osto on käsitelty.

Intrastat-tilastoinnin näkökulmasta käsittelyprosessissa on haasteellista se, että ostolaskujen käsittelijä ja varaosamyyjät eivät tiedä juurikaan toistensa työtehtävistä. He jopa työskentelevät eri toimipisteissä, mikä vaikeuttaa tiedonkulkua. Ostolaskujen käsittelijä tietää, miten Intrastat-tilasto tehdään, mutta hän ei tunne tuotteita. Varaosamyyjät tuntevat tuotteet, mutta eivät tiedä, mitä tietoa ostolaskujen käsittelijä niistä tarvitsisi. On myös tilanteita, joissa varaosamyyjätkään eivät tunne tuotetta hyvin: jos osa on harvemmin käytetty ja toimitetaan

suoraan asiakkaalle, ei varaosamyynnillä ole välttämättä tietoa, minkälainen osa tarkalleen on.

2.2 Raporttiaineiston kokoaminen

Kuten aiemmin mainittiin, Intrastat-ilmoitusta koottiin toimeksiantajalla sitä mukaa, kun sisäkaupan laskuja saapui. Laskun tullessa ostolaskujen käsittelijä kirjasi laskulla olevat tuotteet ja niiden Intrastat-tiedot Postin TYVI-palveluun. Postin TYVI-palvelu on selainpohjainen palvelu, jossa yritykset voivat lähettää erilaisia ilmoituksia viranomaisille (Posti Messaging TYVI n.d.b). Palvelussa ilmoituksen voi tallentaa keskeneräisenä, ja jatkaa täydennystä myöhemmin.

Osa, ja joidenkin toimittajien kohdalla kaikki, tarvittavista tiedoista on kirjoitettu laskulle. Jos jotakin jäi puuttumaan, ostolaskujen käsittelijä tiedusteli lisätietoa ostajilta tai toimittajilta, tai painon puuttuessa hän etsi laskuun liittyvän rahtilaskun. Tilasto täydentyi pikkuhiljaa kuun kuluessa.

Kuun vaihduttua ostolaskujen käsittelijä tulosti laskujärjestelmästä listan kaikista edellisen kuun aikana EU-alueelta tulleista laskuista (pois lukien kotimaiset laskut). Listalla näkyi laskuista vain toimittaja ja loppusumma. Käsittelijä kävi listan laskut uudelleen läpi ja tarkisti, että niillä olevat tuotteet olivat kirjattuna TYVI-palvelun tilastoon. Listan huono puoli oli se, että se ei erottanut esimerkiksi rahti- ja palvelulaskuja, jolloin niiden läpikäyminen aiheutti turhaa työtä.

Jos ostolaskujen käsittelijä ei saanut jotakin tuotteen tietoa selville, esimerkiksi tullikoodia, kuljetusmuotoa tai painoa, hän täydensi niin sanotusti ”parhaan arvauksen”. Hänellä oli lista yleisimmistä toimeksiantajalla käytettävistä tullikoodeista ja kuljetusmuodoista, joihin hän tarvittaessa turvautui. Puuttuvista painoista hän tai ostajat tekivät arvion. On selvää, että tilastoon meni tällä tavoin jonkin verran virheellistä tietoa.

3 VIITEKEHYS

3.1 Toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen

Toiminnanohjausjärjestelmät ovat tietojärjestelmiä, joilla hallitaan yrityksen eri toimintoja. Alun perin ne on luotu avuksi yritysten materiaalihallintaan: niiden historia juontaa 1970-luvulle asti, jolloin tietojärjestelmiä alettiin hyödyntää materiaalien tarvelaskennassa. (Saari & Oijennus 2004, 11) Nykyisten toiminnanohjausjärjestelmien käyttömahdollisuudet ovat laajentuneet huomattavasti. Niillä voidaan ohjata lähes kaikkia yrityksen prosesseja tilauksesta toimitukseen asti, sekä niihin liittyviä taustaprosesseja, kuten palkanlaskentaa ja kirjanpitoa. (Saari & Oijennus 2004, 13)

Kun käytössä olevaa toiminnanohjausjärjestelmää halutaan kehittää, halu kumpua usein tarpeesta tehostaa liiketoimintaa (Saari & Oijennus 2004, 13). Kehitystyölle tulee asettaa selkeät tavoitteet, sillä ne ohjaavat etenemistä. Ilman tavoitteita ei voida loppuvaiheessa tietää, onko työ onnistunut vai ei. On tärkeää myös huolehtia, että tavoitteet eivät ole vain johtoryhmän asettamia: heillä ei välttämättä ole riittävää kuvaa siitä, millainen järjestelmä yritykselle sopii. Ottamalla työntekijöitä mukaan kehitystyöhön edistetään heidän sitouttamistaan uuden järjestelmän käyttöön. (Vilpola & Kouri 2006, 19-20)

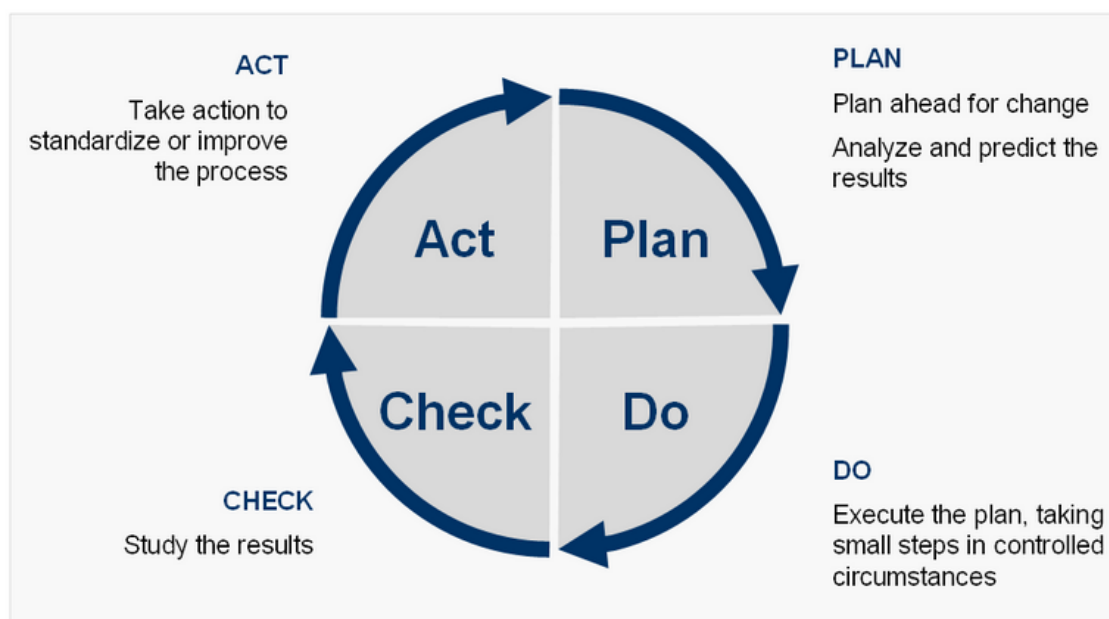
Toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisprosessin vaiheet ovat samankaltaiset, kuin kokonaan uuden toiminnanohjausjärjestelmän hankintaan liittyvät vaiheet. Vilpola ja Kouri (2006, 13) kuvaavat prosessin alkavan yrityksen päätöksestä hankkia toiminnanohjausjärjestelmä. Kehitystyö alkaa päätöksestä kehittää järjestelmää. Seuraavaksi asetettaisiin vaatimuksia uudelle järjestelmälle; kehitystyössä listataan tarvittavia muutoksia ja ilmenneitä haasteita. Sitten valitaan sopiva järjestelmä, jota mahdollisuuksien mukaan räätälöidään yritystä paremmin palvelevaksi. Uuden järjestelmän käyttöönotto suunnitellaan etukäteen, ja sen käyttö opetetaan käyttäjille. Lopulta järjestelmä otetaan käyttöön, ja käytön aikana sitä kehitetään edelleen.

3.2 Prosessin kehittäminen

Pysyäkseen mukana kilpailussa yritysten on kehityttävä jatkuvasti. Asiakkaiden ja henkilöstön tarpeet muuttuvat, ja niihin muutoksiin on sopeuduttava. Laamanen ja Tinnilä tiivistävät: "Ainoa pysyvä kilpailuetu on kyky oppia ja kehittyä nopeammin kuin kilpailijat." (Laamanen & Tinnilä 2009, 39)

Toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisprosessi on yksi yrityksen liiketoimintaprosesseista. Usein nimenomaan halu kehittää tietojärjestelmää johtaa yrityksen miettimään omia prosessejaan, sillä niiden määrittely on olennainen osa kehitystyötä. Muita lähtökohtia prosessikehitykseen voivat olla kohdattu ongelma tai suorituskyvyn parantaminen. (Laamanen 2007, 202)

Toimivat prosessit hyödyttävät yritystä. Jos yritys kehittää prosessinsa asiakaslähtöisesti, asiakassuhteet paranevat. Asiakkaiden tarpeet ovat prosessin keskiössä, ja asiakas on tyytyväinen saamaansa palveluun. Yrityksen sisällä taas selkeät prosessit auttavat henkilöstöä näkemään kokonaisuuden. Kun työntekijät ymmärtävät, mitä muilla osastoilla tapahtuu ja mihin työllä pyritään, heidän on helpompi ohjata itse itseään. Työstä tulee merkityksellisempää. (Laamanen 2007, 23)

KUVA 1. Demingin ympyrä.

Prosessin kehittämistyössä voidaan käyttää apuna Demingin ympyrää (KUVA 1). Mallin ensimmäinen askel on suunnittelu (Plan) ja tavoitteiden asettaminen. Sen jälkeen suunniteltua muutosta kokeillaan käytännössä (Do). Kokeilun tuloksia tutkitaan (Check), ja niiden perusteella toimintaa parannetaan (Act). Sen jälkeen kierros aloitetaan uudelleen, sillä mallin ajatuksena on jatkuva kehittäminen. Laamasen (2007, 211) mukaan tällä tavalla voidaan pureutua yrityksen toimintaa haittaavaan ongelmaan, ja poistaa se.

3.3 Projektityö opinnäytetyönä

Vilka ja Airaksinen (2003, 48-49) kiteyttävät projektin olevan tavoitteellinen, tietyn ajan kestävä prosessi. Vaiheet on suunniteltu etukäteen, ja työn tavoiteltu tulos on selkeä kokonaisuus, usein jonkin ongelman ratkaisu. Työelämälähtöisen opinnäytetyön voi esimerkiksi toteuttaa projektityönä, sillä se sopii hyvin käytännön työn toteutustavaksi. Projektityössä on oleellista huolehtia toimivasta työnjaoista, aikataulutuksesta ja työn etenemisen seuraamisesta. Nämä esitellään opinnäytetyöraportissa, samoin kuin toteuttamistavan ja tulosten arviointi. Lisäksi työn helpottamiseksi voidaan hyödyntää projektin vaiheiden kuvaamista prosessikuvauksen tapaan. Onhan projektin loppuunsaattaminen yhdenlainen prosessi. Kuvaus auttaa työn järjeistämässä. Vilka & Airaksinen 2003, 48-49)

Jotta projektityö sopisi opinnäytetyöksi, siinä tulee olla tutkimuksellinen ote. Ei riitä, että työ toteutetaan; työn vaiheita ja tuloksia on tarkasteltava tutkimuksellisesti näkökulmasta. (Kananen 2012, 20-21) Tässä onnistutaan esimerkiksi havainnoimalla, miten työn aikana toimittiin ja miksi ja millaiseksi lopputulos koettiin. Suurena apuna ovat työn alussa asetetut tavoitteet, joihin tuloksia vertaamalla voidaan tunnistaa, mitä työssä saavutettiin. (Kananen 2012, 23)

Tällä tavalla toteutettuna projektityöstä tulee kehittämistutkimus. Kehittämistutkimuksessa on kyse ongelmanratkaisusta, sillä sen tarkoituksena on kehittää ratkaisu havaittuun käytännön ongelmaan. (Kananen 2012, 13) Niitä on usein yrityksillä, jotka pyrkivät kilpailussa pärjätäkseen kehittämään toimintaansa, ja yritysten kehittämistyöt ovatkin hyvä lähtökohta kehittämistutkimuksena toteutettavaan opinnäytetyöhön. (Kananen 2012, 19)

4 SISÄKAUPAN TILASTOINTIJÄRJESTELMÄ

Tulli kerää tiedot Suomessa Euroopan sisäkaupassa tuoduista ja viedyistä tuotteista. Ulkokaupan tiedot saadaan tullausjärjestelmästä, mutta koska EU-alueella tapahtuva kaupankäynti on siitä vapautettu, sisäkaupan tietoja varten on kehitetty oma järjestelmä. Tämä järjestelmä on nimeltään Intrastat. Velvollisuus tilaston keräämiseen on määritelty EU:n asetuksissa, ja ne koskevat kaikkia EU:n jäsenvaltioita. Ilmoitusvelvollisen yrityksen tulee koota kuukausittain tilasto yrityksen Suomen rajan yli EU-alueelta tuomista ja viemistä tuotteista ja lähettää tiedot Tullille. (Tulli n.d.a)

Intarstat-järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1993. Sen tarkoituksena on varmistaa, että EU:n jäsenvaltiot kokoavat sisäkaupastaan luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa Eurostatille, joka on Euroopan Unionin oma tilastointitoimisto. (EUR-Lex 2016) Eurostatin tarkoituksena on tarjota tilastoja, joilla EU:n jäsenvaltioita voidaan vertailla toisiinsa. Nämä tilastoinnit, kuten myös Intrastat-tilastot, ovat avuksi päätöksenteossa ja tutkimuksissa. (European Commission N.d.)

4.1 INTRASTAT

Jäsenvaltiot määrittelevät vuosittain euromääräisen rajan, jonka ylittyessä yrityksen EU-alueen kalenterivuoden tuonneissa ja/tai vienneissä, yrityksestä tulee ilmoitusvelvollinen. Rajat ovat maakohtaisia, ja Tulli ilmoittaa velvollisuuden alkamisesta erikseen. Suomessa vuonna 2019 raja on sekä tuonnissa että viennissä 600 000 euroa. Ilmoitusvelvollisia ovat siis yritykset, joiden tuotujen tai vietyjen tuotteiden arvo ylittää vuoden aikana 600 000 euron rajan, tai jotka ovat aiempina vuosina tulleet ilmoitusvelvollisiksi. (Tulli n.d.a) Velvollisuus säilyy siihen asti, että kynnyсарvo ei enää ylity ja Tulli on erikseen ilmoittanut yritykselle velvollisuuden päättyemisestä (Tulli n.d.b).

Intrastat-ilmoitus kootaan kuukausittain, ja se tehdään erikseen tuonnista ja viennistä. Yritys voi olla velvollinen ilmoittamaan vain tuonnin tai viennin tai molemmat, riippuen siitä, ylittyykö kynnyсарvo vain toisessa vai molemmissa. (Tulli n.d.c)

Yritys voi valita itselleen sopivimman tavan välittää ilmoituksen Tullille. Ilmoitustapoja on kolme, ja ne ovat kaikki sähköisiä. Ensimmäisenä vaihtoehtona on Tullin oma Intrastat-ilmoituspalvelu, jota käytetään Tullin nettisivujen kautta. Toisena vaihtoehtona ilmoituksen voi lähettää suoran sanoma-asioinnin avulla suoraan yrityksen omasta toiminnanohjausjärjestelmästä Tullin järjestelmään. Kolmantena on Postin tarjoama TYVI-palvelu, jota esitellään kappaleessa ”Raporttiaineiston kokoaminen”. (Tulli n.d.d)

4.2 Ilmoituksen sisältö

Intrastat-ilmoituksessa ilmoitetaan kaikki kuukauden aikana Suomen rajan yli kulkeva tavarakauppa; sekä ostetut, myydyt että ilmaiset tuotteet. Ilmoitus on annettava, vaikkei kuun aikana sisäkauppaa olisi lainkaan: tällöin annetaan ns. nollailmoitus eli tyhjä ilmoitus, tuonnista ja viennistä erikseen. (Tulli n.d.e) Ilmoitukselle kuuluvat myös korjaukseen tai jatkovalmistukseen lähetetty tavara, tai myyjälle palautetut tavarat, jotka kukin huomioidaan ilmoituksella erilaisella koodilla (katso myöh. Kauppatapahtumalaji) (Tulli n.d.f-h).

Ilmoitukseen kootaan tuotteille määritellyt tullauskoodit, tuotteen arvo, tuotteiden painot tai tietyiltä tuotteilta toinen paljous (esim. kappalemäärä), maa, josta tuote on lähetetty (tuonti) tai jonne se lähetettiin (vienti), maa, jossa tuote on valmistettu sekä kuljetusmuoto, jolla tuote ylitti Suomen rajan. (Tulli n.d.c) Kuvassa 2 on esitetty Postin TYVI-palvelun tuonnin ilmoitus pohja, johon tuontitiedot täydennetään tuoterivi kerrallaan.

TULLI TULL·CUSTOMS		LOMAKE N	Tuonti [1]	INTRASTAT							
Tiedonantovelvollinen FI 6666662-2 INT01 Import-Export Finland		Tilastojakso 2019-08	Ilmoitusnumero 19-11-230-EL0-003								
Asiamies FI 7654321-2 Itella Demoyritys		Viite ohje Vapaamuotoinen oma viitteesi									
Ilmoitus, jossa ei ole yhtään nimike-erää, tulkitaan nolllailmoitukseksi.											
Tavaranimike ohje <input type="text"/> Hae		Tavarankuvaus ohje									
Lähetysmaa*ohje (valitse maa pudotusvalikosta tai anna kaksimerkkinen koodi tekstikenttään) < Valitse > <input type="text"/>											
Alkuperämaa ohje (valitse maa pudotusvalikosta tai anna kaksimerkkinen koodi tekstikenttään) < Valitse > <input type="text"/>											
Kauppatapahtuman luonne 11 - Suora osto/myynti											
Kuljetusmuoto* 1 - Merikuljetus (ml. auto- ja junalauttakuljetus)											
Nettopaino kg ohje Numero <input type="text"/> vapaaeht. ☐		Toinen paljous ohje <input type="text"/>									
Laskutusarvo ohje EUR <input type="text"/> Numero <input type="text"/>		Tilastoarvo ohje EUR <input type="text"/> Numero <input type="text"/>									
Syötä laskutus- ja tilastoarvot euroissa tai muussa valuutassa. Jos syötät arvon muussa valuutassa kuin euroissa, lasketaan euroarvo automaattisesti.											
Lisää tiedot lomakkeelle Korvaa valittu rivi											
#	Nimike	Lähetysmaa	Alkuperämaa	Kt	Km	Nettop.	2. palj.	Laskutusarvo	Tilastoarvo		
Erien laskutusarvot yhteensä: 0						EUR					
Hyväksy ja lähetä!						Siirrä lomake KATSO-välilehdelle		Tallenna lähettämättä		Palaä pääsivulle	

KUVA 2. Intrastat-ilmoituspohja TYVI-palvelussa. (Posti Messaging TYVI n.d.a)

Tavaranimike

Tavara- eli tullinimikkeet ovat maailmanlaajuisesti käytössä olevia 8-numeroisia koodeja. Koodi määrittelee, millaisesta tavarasta on kyse. Intrastat-tilastoinnissa koodin avulla seurataan tavaroiden tuonti- ja vientimääriä, mutta ulkokaupassa se kertoo lisäksi esimerkiksi tavaraan liittyvät tullimaksut ja rajoitukset. (Tulli n.d.i)

Tavarankuvaus

Tavarankuvaus tulee tavaranimikkeen takaa ja on lyhyt selite, millaista tavaraa koodi tarkoittaa.

Lähetys-, alkuperä- ja määrämaa

Lähetysmaa liittyy vain tuontiin ja on maa, josta tavara lähetettiin Suomeen. Alkuperämaa on maa, jossa tuote on valmistettu, tai jos valmistusmaita on useita, se, jossa tuotetta on viimeksi merkittävästi

käsitelty. Alkuperämaakin ilmoitetaan vain tuontitavaroille. Määrämaa ilmoitetaan viennissä ja se on maa, johon tavara toimitettiin. (Tulli n.d.c)

Kauppatahtuman luonne

Kauppatahtuman luonne kertoo, millaisesta tavaratoimituksesta oli kyse: esimerkiksi palautettiinkö tavara myyjälle, vietiinkö se korjattavaksi vai ostettiinkö yritykselle. Laji ilmoitetaan kaksinumeroisilla koodilla, jotka ovat löydettävissä Tullin sivuilta. (Tulli n.d.c)

Kuljetusmuoto

Kuljetusmuoto kertoo, miten tavara on kuljetettu Suomen rajan yli. Sekin ilmoitetaan ennalta määritellyllä koodilla. (Tulli n.d.c)

Nettopaino kg

Intrastat-tilastoon tavarain paino ilmoitetaan kilogrammoina, ja nettopainoisena eli ilman päällystä tai pakkausmateriaalia. Paino pyöristetään kokonaislukuun. Jos tavaranimike vaatii tuotteelle toisen paljouden, nettopainoa ei tarvitse ilmoittaa. (Tulli n.d.c)

Toinen paljous

Jos tavaranimike vaatii toisen paljouden, TYVI-palvelu ilmoittaa siitä. Toinen paljous tarkoittaa jotakin muuta paljousyksikköä kuin kilogrammaa, esimerkiksi litraa tai neliometriä. Haluttu yksikkö riippuu tavaranimikkeestä. Toinen paljous ilmoitetaan myös kokonaislukuna. (Tulli n.d.c)

Laskutusarvo

Tuonnissa laskutusarvo tarkoittaa tavarain verotusarvoa, viennissä verotonta myyntihintaa. Arvoon lisätään tavarainoston tai -myynnin sisältämät hinnannlisät, esimerkiksi mahdolliset kuljetuskustannukset. Arvo ilmoitetaan kokonaislukuna. (Tulli n.d.c)

Tilastoarvo

Tilastoarvo tuonnissa on tavaran verotusarvo vähennettynä mahdollisella valmisteverolla, jos se on maksettu Suomeen. Arvoon lisätään mahdolliset kuljetuskustannukset ensimmäiseen Suomen rajalla olevaan rajanylityspaikkaan saakka. Viennissä tilastoarvo tarkoittaa tavaran verotonta myyntihintaa, lisättynä vastaavasti toimituskustannuksilla Suomen rajalla olevaan vientipaikkaan asti. Arvo ilmoitetaan kokonaislukuna. Tilastoarvon ilmoittaminen on vapaaehtoista. (Tulli n.d.c)

5 TYÖPROSESSIN VAIHEET

Opinnäytetyöprosessi jakautui neljään vaiheeseen. Ensin oli päivitettävä tuoterekisteri, josta saatavaa tietoa käyttöön otettava Intrastat-sovellus hyödyntäisi. Tämän jälkeen määritettäisiin asetukset, jotka ohjaisivat sovelluksen toimintaa. Kolmanneksi laadittaisiin ohjeet sovelluksen käyttöön henkilöille, joiden työhön sovellus tulisi vaikuttamaan. Lopuksi sovellus otettaisiin käyttöön.

5.1 Tuoterekisterin päivittäminen

Tuoterekisterin päivitys koettiin haasteelliseksi sen laajuuden vuoksi. Tuotteita oli tuhansia eri toimittajilta, joten pelkästään tuontitietojen keräämiseen uskottiin kuluvan useita viikkoja. Vaihe osoittautuikin projektin työläimmäksi vaiheeksi, mutta se vei silti odotettua vähemmän aikaa.

Toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajan konsultti tulosti järjestelmästä listan tuotteista, joita toimeksiantaja oli reilun vuoden aikana EU-alueelta ostanut. Sen avulla tuotetiedot oli tarkoitus kerätä. Listalla oli alkuun yli 12 000 tuotetta. Toimeksiantajan tuoterekisteristä vastaava henkilö kävi listan läpi, raakasi pois kaikki tuplatuotteet ja muut tarpeettomiksi kokemansa rivit, ja välitti lopullisen listan projektia varten. Tällä listalla tuotteita ei enää ollut kuin parisen tuhatta.

Listalta eroteltiin eri toimittajien tuotteet omiksi listoikseen, jotka lähetettiin toimittajille. Toimittajia pyydettiin täydentämään listoille tuotteiden tuontitiedot. Osan toimittajista kanssa viestintä osoittautui haasteelliseksi: pari toimittajaa vastasi nopeasti täydennettyjen listojen kanssa, mutta moni ei vastannut mitään, ennen kuin täydennyspyyntö lähetettiin uudelleen muutaman viikon kuluttua. Isoin toimittaja ilmoitti heti alkuun, että painoista heillä ei ole olemassa tietokantaa, josta voisivat tietoja lähettää. Painotietoja ei ollut heiltä saatavilla, mikä tarkoitti, että usean sadan tuotteen painotiedot oli selvitettävä muuta kautta.

Haasteista huolimatta tuotelistan tiedot täydennettiin muutamassa viikossa. Puuttuvat painotiedot sovittiin täydennettäväksi sitä mukaa, kun tuotteita ostettaisiin ja saataisiin sitä kautta painot selville. Tarkoitus oli seuraavaksi ajaa listan tiedot

massapäivityksenä tuoterekisteriin. Ajoitus oli huono: toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajan konsultti vaihtui kesken työn, ja ennen päivitystä uusi konsultti täytyi saattaa projektissa ajan tasalle. Lopulta päivitys kuitenkin onnistui, ja päästiin etenemään.

5.2 Intrastat-sovelluksen asetusten määrittäminen

Tuoterekisterin päivityksen jälkeen sovellusta varten ohjelmaan tuli määritellä ohjaavia asetuksia. Siihen toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajalla oli valmis ohje, mutta ohje oli varsin tiivis ja niukkasanainen. Lisätietoja ja tarkennuksia haettiin palveluntarjoajan asiakastuesta, josta muutaman kyselyn jälkeen tavoitettiin Intrastat-sovellukseen erikoistunut asiantuntija.

Ohjelmaan tuli määritellä, millaiset laskut tilastoon halutaan mukaan ja missä laskujen käsittelyn vaiheessa ne sinne lisätään. Piti määritellä, halutaanko tilastoon vain tuonti- vai vientilaskut vai molemmat. Valittiin tuontilaskut. Tuli täydentää käytettävät kuljetusyrietykset ja heidän käyttämänsä kuljetusmuodot, mutta se todettiin ongelmalliseksi, koska kuljetusmuodot vaihtelevat ja riippuvat usein toimitajasta. Useinkaan ei ole ennalta tiedossa, mitä kuljetusmuotoa toimituksessa käytetään. Päätettiin, että sen tiedon ostajat saavat täydentää kuhunkin tilaukseen tilausta tehdessä tai viimeistään toimituksen saapuessa.

Tuoterekisteriin tuli tallentaa toimeksiantajalla käytössä olevat tullikoodit. Tuotetietolistasta koottiin käytetyistä tullikoodeista lista, johon lisättiin tullikoodien selitteet sekä tarvittaessa sen vaatima toinen paljous. Listan koodit tallennettiin järjestelmään käsin. Kun tämä oli tehty, sovellus oli viimein valmiina otettavaksi käyttöön.

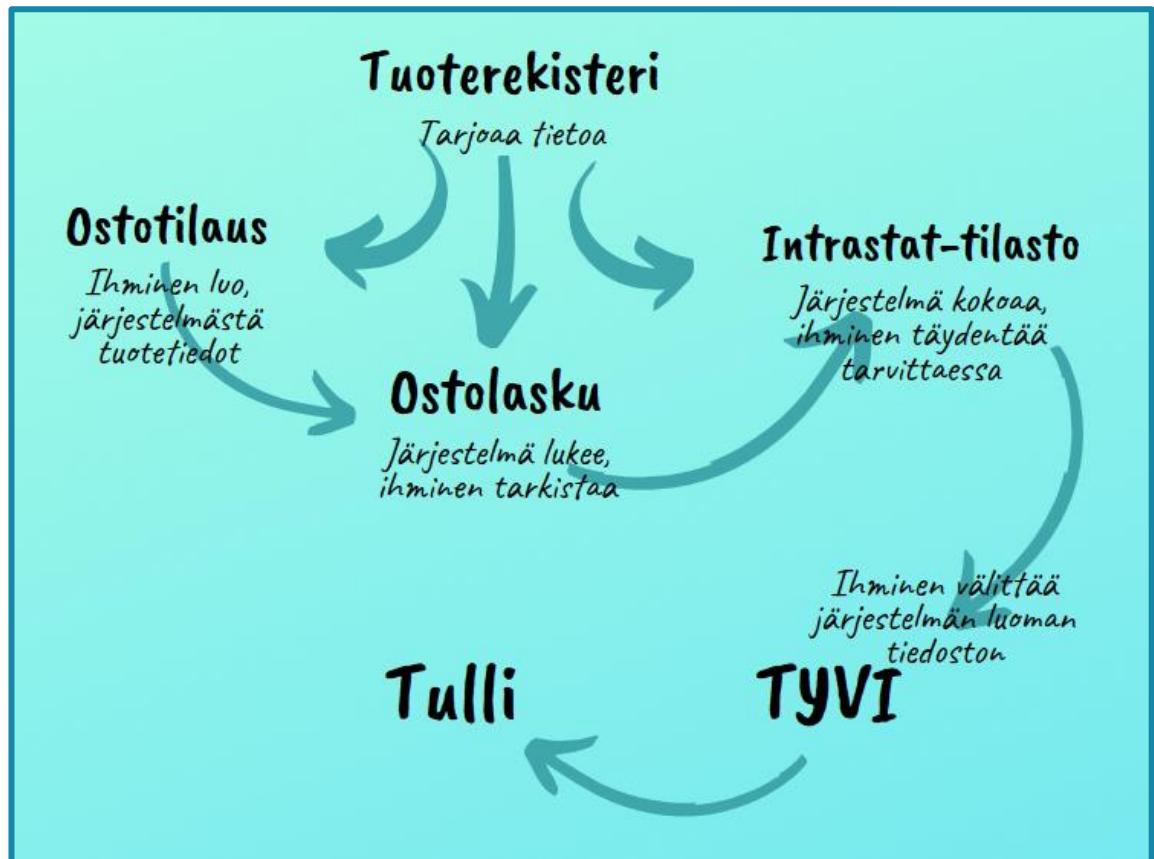
5.3 Sovelluksen käyttöönotto

Sovellus otettiin käyttöön kesäkuun alussa. Toukokuun Intrastat-ilmoitus oli tarkoitus sillä tehdä, ja kesäkuun 14. päivänä tilasto piti viimeistään Tullille lähettää.

Aikataulu oli tiukka ja jonkin verran hienosäätöä oli vielä tekemättä, joten käyttöönotto tapahtui pienen paineen alla. Maanantaina 3.6. tehtiin pikaohjeet ostajille ja ostolaskujen käsittelijälle ja ilmoitettiin, että sovellus otettaisiin käyttöön jo tiistaina 4.6.

Varoitusaika oli lyhyt, mutta ilmoitusta oli päästävä työstämään mahdollisimman pian. Käyttöönotolla olisi joka tapauksessa vaikutusta ostajien työhön, joten heidätkin piti saada nopeasti mukaan. Jälkeenpäin ymmärrettiin, että käyttöönoton olisi voinut tehdä myös vaiheittain, jolloin se olisi ensin vaikuttanut vain ostolaskujen käsittelyyn, ja vasta myöhemmin ostajien tilauksiin. Siten ostajilla olisi ollut enemmän aikaa tutustua ohjeisiin.

Käyttöönottopäivänä päästiin viimein testaamaan tilaston laatimista ohjelmassa. Kävi ilmi, että vaikka ohjelma osasi hakea tuoterivit edellisen kuun laskuilta ja tuotteiden kaikki muut tiedot takautuvasti tuoterekisteristä, painotiedot se osasi päivittää vain käyttöönoton jälkeen tulleista laskuista. Käytännössä siis ensimmäiseen ilmoitukseen ne oli vielä haettava itse. Lisäksi käyttöönotto hidasti ostotilausten tekoa, sillä ohjelma vaati tuontitietoja vaiheessa, jossa ostajat eivät vielä voineet niitä tietää. Palautteen perusteella sovimme sovelluksen käytön muuttamisesta niin, että ohjelma vaatisi tuontitietoja vasta tuotteiden saavutuksen yhteydessä.

KUVA 3. Uudistetun prosessin prosessikaavio.

Ilmenneistä haasteista huolimatta sovellus koettiin toimivaksi. Kuvassa 3 on kuvattuna uudistettu Intrastat-tilaston laatimisen ja lähettämisen prosessi. Sitä mukaa, kun tuoterekisteri täydentyy, yhä enemmän tietoa tulee tilastoon automaattisesti. Kun tilasto on valmiiksi, siitä on helppo ajaa erillinen siirtotiedosto, joka luetaan TYVI-palveluun. Palvelussa siirtotiedosto muuntuu jälleen tilastomuotoon, ja TYVI-palvelu tarkastaa tilaston oikeellisuuden. Sen jälkeen se hyväksytään, ja palvelu välittää tilaston Tullille.

5.4 Ohjeet Intrastat-sovelluksen käyttöön

Jotta asianosaiset osaisivat Intrastat-sovellusta käyttää, heille oli laadittava ohjeet. Ostajille oli laadittava ohjeet siitä, mitä tietoja jatkossa olisi täydennettävää uutta tuotetta lisätessä ja tilausta tehdessä. Ostolaskujen käsittelijälle oli laadittava ohjeet, miten sisäkaupan laskuja jatkossa käsiteltäisiin. Lisäksi laadittiin erilliset ohjeet Intrastat-ilmoituksen tekijälle Intrastat-sovelluksen käytöstä ja tilaston

ajamisesta TYVI-palveluun. Ohjeet tehtiin sähköisiksi Microsoft Word-muotoon, jolloin ne olisivat tarvittaessa helposti muokattavissa.

Intrastat-ohje ostajalle	
Tulli vaatii erillisen tilaston kuukausittain EU-alueen tuonneista ja vienneistä. Tämä ohje koskee vain sellaisia tapahtumia, EU-alueen ulkopuolelle jäävien tuontien ja vientien osalta toimitaan kuten ennenkin.	
Sisällys	
Pikasiirtyminen: Ctrl pohjassa + klikkaa otsikkoa	
Tuontitietojen lisääminen ostotilaukselle.....	2
Rahtikulun lisääminen ostotilaukselle.....	4
Uuden tuotteen lisääminen	4
██████████ tuotetiedot.....	6

Kuva 4. Intrastat-ohje ostajalle -tiedoston sisällys. Toimittajien nimet peitetty.

Ostajilla oli kaikkein vähiten tietoa liittyen Intrastatiin, joten ohjeista pyrittiin tekemään mahdollisimman seikkaperäiset. Kuvassa 4 on esitettyä ostajille luodun ohjeen sisällysluettelo. Kävi ilmi, että uuden tuotteen lisäämisestä tuoterekisteriin ei ollut olemassa vielä ohjetta, johon Intrastat-ohjeen olisi voinut liittää. Se selitti, miksi tuoterekisteri oli sekalainen: kukin ostaja lisäsi tuotteita omalla tavallaan. Tuoterekisteristä vastaavan henkilön kanssa sovittiin, että hän loisi perusohjeen, johon Intrastatiin liittyvät asiat täydennettäisiin. Hän ei kuitenkaan ehtinyt ohjetta tehdä, joten Intrastat-ohje tehtiin erilliseksi. Ohje liitetään tuoteohjeeseen sitten, kun sellainen saadaan.

Intrastat-ohje ostolaskujen käsittelijälle

Tulli vaatii erillisen tilaston kuukausittain EU-alueen tuonneista ja vienneistä. Tämä ohje koskee vain sellaisia tapahtumia, EU-alueen ulkopuolelle jäävien tuontien ja vientien osalta toimitaan kuten ennenkin.

Sisälllys

Pikasiirtyminen: Ctrl pohjassa + klikkaa otsikkoa

Tuontitietojen lisääminen ostolaskulle	2
██████████ tuotetiedot.....	4
Rahti-/pakkausrivin käsittely.....	4
Huolintalaskujen käsittely.....	4
Kolmikantakauppalaskujen käsittely.....	4

KUVA 5. Intrastat-ohje ostolaskujen käsittelijälle -tiedoston sisälllys. Toimittajien nimet peitetty.

Ostolaskujen käsittelijä ja ilmoituksen tekijä tulisivat jatkossakin olemaan sama henkilö, mutta jos molempien ohjeet olisi koottu samaan, siitä olisi tullut tarpeettoman pitkä. Ostolaskujen käsittelijä tarvitsi ohjeet lähinnä siitä, miten saadaan eroteltua sellaiset sisäkaupan laskut, jotka eivät ilmoitukselle kuulu (esimerkiksi palvelu- ja kolmikantakauppa) ja miten tuontitiedot voi lisätä laskulle, jos niitä ei tule ostotilaukselta tai tuoterekisteristä. Ostolaskujen käsittelijälle luodun ohjeen sisällysluettelo on kuvattu kuvassa 5.

Intrastat-ohje ilmoituksen tekijälle

Pikasiirtyminen: pidä Ctrl pohjassa ja klikkaa haluamaasi otsikkoa

Sisällys

YLEISESTI.....	2
INTRASTAT-SIIRTO	2
Jos olet jo tehnyt siirron	3
INTRASTAT-YLLÄPITO.....	3
Päänäkymän muokkaaminen	3
Tilastotapahtumien tarkastaminen.....	5
Tietueen muokkaaminen.....	5
[REDACTED] tuotetiedot	7
Jos tullauskoodia ei saada selville	7
Yleisimmät kuljetusmuodot.....	7
Tavaran palautus	8
Tietueen lisääminen käsin	8
Tietueen poistaminen.....	8
Rahti-/toimituskulujen jyvittäminen	8
Siirtotiedoston luominen.....	10
Siirtotiedoston tulkitseminen	11
Siirtotiedoston lähettäminen TYVlin	11
Nollailmoitus.....	13
Korjausilmoitus.....	13
Lisäilmoitus	13
MUUT OHJELMAT	14
Uuden tuotteen lisääminen.....	14
Uuden tullinimikkeen lisääminen.....	15
Uuden paljousyksikön lisääminen	18
Tuontitietojen lisääminen ostotilaukselle	19
Lisäkulun (rahti tms) lisääminen ostotilaukselle	21
Tuontitietojen lisääminen ostolaskulle	21
Rahti-/pakkausrivin käsittely	23
Huolintalaskujen käsittely	23
Kolmikantakauppalaskujen käsittely	23
Yhteisökauppal palvelu	24
[REDACTED] puiset kuljetuslaatikot	24

KUVA 6. Intrastat-ohje ilmoituksen tekijälle -tiedoston sisällys. Toimittajien nimet peitetty.

Ilmoituksen tekijän ohjeesta sen sijaan tehtiin jälleen hyvin seikkaperäinen. Ajatus oli, että sen avulla tilaston pystyisi laatimaan sellainenkin henkilö, joka ei ole toimeksiantajan toiminnanohjausjärjestelmää lainkaan ennen käyttänyt eikä toimeksiantajalla Intrastat-tilastoa tehnyt. Ohjeen sisällysluettelo on nähtävissä kuvassa 6.

6 POHDINTA

Kiteytettynä projektin voidaan sanoa olleen haastava ja opettavainen. Työ kartutti valtavasti kokemusta ja tietämystä ennalta tuntemattomasta aiheesta. Käyttöönoton voidaan sanoa olleen onnistunut, seuraavaksi alkaa uuden prosessin seuraaminen ja hiominen.

Mikä työssä ei onnistunut odotusten mukaisesti, oli ensinnäkin aikataulun venyminen. Toimeksiantaja oli toivonut työn valmistuvan huhtikuun loppuun mennessä, mutta se valmistui vasta kesäkuussa. Aikataulun venymistä osattiin odottaa, eikä se siksi ollut iso pettymys. Jälkeenpäin arvioituna muutamia asioita olisi kuitenkin voitu nopeuttaa: ohjausasetusten teon ja tullikoodien tallentamisen järjestelmään olisi voinut aloittaa tuotetietojen massapäivitystä odotellessa, ei vasta sen jälkeen. Lisäksi alkuun kului aikaa lisätietojen ja neuvojen kysymiseen asioissa, joihin ei valmiita vastauksia ollut kenelläkään antaa. Kun luottamus ongelmien ratkeamiseen projektin edetessä löytyi, työ pääsi kunnolla vauhtiin.

Toiseksi sovelluksen käyttöönotosta olisi pitänyt tiedottaa aiemmin. Vaikuttaa itsestään selvältä, että jos jotakin muutosta suunnitellaan, suunnittelussa huomioidaan niiden mielipiteet, joihin muutos tulee vaikuttamaan. Projektin parissa työskenneltiin niin intensiivisesti, että pääsi unohtumaan, miten harva työntekijä toimeksiantajalla siitä todellisuudessa tiesi. Työn tulokset annettiin muille työntekijöille ajattelemattoman nopeasti, jolloin heille jäi liian vähän aikaa tutustua niihin. He pääsivät vaikuttamaan prosessin kulkuun vasta jälkikäteen.

Kolmanneksi käyttöönoton jälkeen alkoi vaikuttaa siltä, ettei sovellus täysin palvele toimeksiantajaa. Isoin ongelma on, että yrityksen tuoterekisteriin lisätään joka päivä useita uusia tuotteita. Monia niistä ei osteta kuin yhden kerran, jolloin niiden lisääminen rekisteriin on jo itsessään työlästä verrattuna siitä saatavaan hyötyyn, puhumattakaan vielä tuontitietojen lisäämisestä. Tuoterekisteri on tiedoiltaan vajavainen, valtava ja vaikea ylläpitää, minkä toimeksiantajakin on todennut. Käyttöönotetun Intrastat-sovelluksen toiminta taas perustuu juuri tuoterekisteristä saatavaan tietoon, jolloin sen tulisi olla koko ajan ajan tasalla.

Jatkoa ajatellen olisi hyvä päästä tutustumaan, miten muut saman toimialan yritykset hoitavat Intrastat-ilmoittamisen. Tulisi selvittää, voisiko jokin toinen toimintamalli sopia toimeksiantajalle paremmin. Olisi myös tarpeen keskustella tarkemmin toiminnanohjausjärjestelmän palveluntarjoajan Intrastat-asiantuntijan kanssa ja käydä läpi, miten he ovat tarkoittaneet, että sovellusta käytetään. Onhan aina mahdollista, että siitä on jäänyt jotakin ymmärtämättä.

Missä sitten onnistuttiin, oli kokonaisuutena projektin loppuunsaattamisessa. Työmäärästä ja haasteista huolimatta projekti eteni tasaista vauhtia loppuun asti. Toimeksiantaja oli halunnut ottaa sovelluksen käyttöön jo aiemmin, mutta siihen ei ollut ollut resursseja. Työn valmistuminen vähensi Intrastat-tilaston kokoamisen aiheuttamaa työtaakkaa. Tuoterekisteriä ja prosessin vaiheita pyritään kehittämään edelleen, jotta niistä saadaan paras hyöty irti.

LÄHTEET

EUR-Lex. 2016. Intrastat: statistics relating to the trading of goods between EU countries. Päivitetty 7.11.2016. Luettu 18.8.2019.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:l11011a>

European Commission. N.d. About Eurostat – Overview. Luettu 18.8.2019.

<https://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Laamanen, K. 2007. Johda liiketoimintaa prosessien verkkona – ideasta käytäntöön. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Laamanen, K., Tinnilä, M. 2009. Prosessijohtamisen käsitteet. Espoo: Redfina Oy.

Posti Messaging TYVI. n.d.a. Lomake N. Tulostettu 18.8.2019.

https://www.tyvi.fi/c/ec/tyvi-r5/form/new/Tulli.tuonti?s=WBiNeiCF3aTgX5x&aminttunnus=&ilm_date=2019-08&ilmnro=19-11-230-EL0-003&tainttunnus=INT01

Posti Messaging TYVI. n.d.b. Lisätietoa. Luettu 3.8.2019.

<https://www.tyvi.fi/ec/tyvi-r5-auth/>

Saari, H., Oijennus, M. 2004. Toiminnanohjaus kehityskohteena PK-yrityksessä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 16. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Tang, D. 2016. Continuous Improvement 101: The Deming Cycle (PDCA). Julkaistu 12.12.2016. Luettu 22.8.2019.

<https://flevy.com/blog/continuous-improvement-101-the-deming-cycle-pdca/>

Tulli. n.d.a. Miksi Intrastat-tietoja kerätään? Luettu 23.6.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/miksi-intrastat-tietoja-kerataan#>

Tulli. n.d.b. Usein kysyttyä Intrastat-ilmoittamisesta. Luettu 23.6.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/usein-kysyttya-intrastat-ilmoittamisesta>

Tulli. n.d.c. Ilmoituskohtaiset tiedot. Luettu 23.6.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/ilmoituskohtaiset-tiedot>

Tulli. n.d.d. Miten annan Intrastat-ilmoituksen? Luettu 18.8.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/miten-annan-intrastat-ilmoituksen>

Tulli. n.d.e. Mitä Intrastatissa ilmoitetaan? Luettu 7.7.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/mita-intrastatissa-ilmoitetaan#>

Tulli. n.d.f. Palkkatyövalmistus. Luettu 7.7.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/palkkatyovalmistus>

Tulli. n.d.g. Korjaustoiminta. Luettu 7.7.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/korjaustoiminta>

Tulli. n.d.h. Palautustavara. Luettu 7.7.2019.

<https://tulli.fi/intrastat/palautustavara>

Tulli. n.d.i. Mikä on tullinimike? Luettu 20.8.2019.

<https://tulli.fi/yritysassiakkaat/tullinimikkeet/mika-on-tullinimike>

Vilkkä, H., Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilpola, I., Kouri, I. 2006. Toiminnanohjausjärjestelmän hankinta C-CEI-menetelmän avulla. Vantaa: Dark Oy.